

Tarapcsik könyvkötő-dinasztia Kecskeméten

„LEGKÖZELEBB A SZÍVEMHEZ AZ APÁRÓL FIÚRA ÖRÖKLŐDŐ MESTERFOGÁSOK ÁLLNAK.”

Tóth György

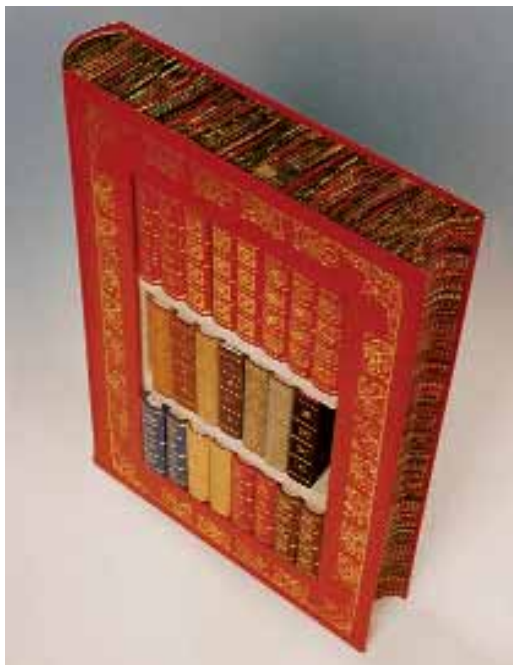
2006 májusában Kecskeméten vizsgáztattam, és a városban sétálva, egy plakát hívta fel a figyelmemet Tarapcsik Sándor könyvkötő kiállítására. Megnéztem. Nagyon nivós bemutatása volt a könyvkötőszakmának. A sors úgy hozta, hogy másnap együtt vizsgáztattunk.

Tarapcsik Sándor (1. kép) elmesélte, hogy a családban öt könyvkötő művelte, illetve műveli e szakmát. Az első az édesapja volt, az idősebb Tarapcsik Sándor, aki 1938-ban tanulóként kezdett ismerkedni a szakmával. Élete párjával is könyvkötőt választott. Így szinte egyértelmű volt, hogy fia is ezt a hivatást választotta. Ifjabb Tarapcsik Sándor később megnősült, felesége fodrász. A gyermekük is – egy kis kitérő után – a könyvkötőszakmát választotta, ő a harmadik generáció.

1. kép. A kép jobb oldalán Tarapcsik Sándor könyvkötőmester

Ifjabb Tarapcsik Sándor 1963-ban a Vegyipari Ktsz. tanulója lett. Közel harminc évig dolgozott itt. Elvégezte a technikus iskolát, majd könyvkötő mestervizsgát szerzett. A tanulást a mai napig nem hagyta abba. A tevékenységét is bővítette, és emiatt is szükségesnek érezte, hogy részt vegyen különböző továbbképzéseken. Elvégezte az Iparművészeti Főiskola által szervezett szakmai tanfolyamot, ahol a filmnyomással ismerkedett meg.

2. kép. Könyvdoboz fésűs metszés-festéssel

A műhelyben a könyvkötésen kívül ma már filmnyomást és tamponnyomást is végeznek. A filmnyomást nem csak textíliára, hanem más anyagokra is alkalmazzák, a tamponnyomással görbe felületű tárgyakra is nyomtatnak. Emlékével és különböző mintázatokkal látnak el cséskéket, tollakat, tálakat, hamutartókat stb.

A kilencvenes évek elején megvásárolta azt a műhelyt, amelyben édesapja volt a részlegvezető. „Tarapcsik Dinasztia” nevet adta a vállalkozásának.

A könyvkötőszakma magában hordozza – a könyvekkel együtt – a múltat, a jelent és a jövőt, mint ahogy a Tarapcsik család is.

Műhelyének falán a mottóval szolgáló Kner idézet is ezt a folyamatosságot bizonyítja: „Azt akarjuk, hogy a múltban szerzett erők ne vesszenek el, hanem szárnyakat adjanak a mának, és segítsenek meghódítani a jövőt.”

3-6. kép. Különleges kötéstípusok

2003-ban az Ipartestület küldöttgyűlésén megkapta az „Aranykoszorús Mester” címet.

2005-ben, több mint négy évtizedes munkája elismeréseként, Szilády-díjat kapott, és ekkor vehette át a Kecskemét Önkormányzatától kapott, a családnak ítélt Életmű-díjat is.

Több mint 20 kiállításon mutatta meg dinasztiájának remekműveit (2-6. kép).

Aktívan részt vesz a város szakmai érdekképviseletében is, az Ipartestület elnökségi tagja.

- ◆ a pápa látogatására hófehér bőrbbe kötött szakácskönyvet,
- ◆ az ENSZ főtitkáranak díszdobozát,
- ◆ a parlamenti könyvtár könyveinek bekötése 20 éve a feladata,

8. kép. Gerincbőr vasalása

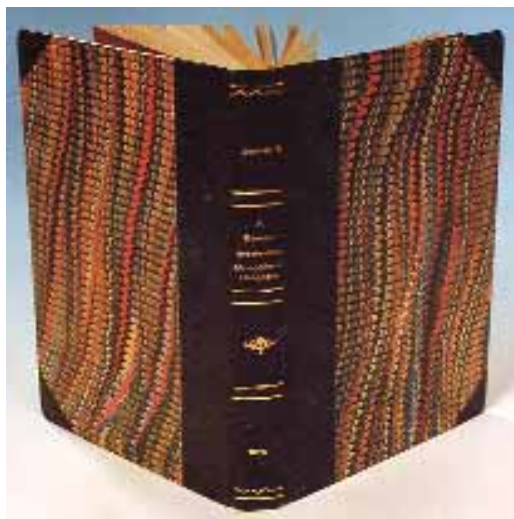

7. kép. Betáblázott kötés készítése, gerincbordák kikötése

Az Európai Örökség Napok alkalmából, az ingyenes épületlátogatási hétvégén, szeretettel várják a látogatókat a Tarapcsik Dinasztia könyvkötészetében, ahol bemutatják a különleges kötések készítésének műveleteit is (7-9. kép).

Megkérdeztem, mire büszke a szakmai kuriózumot jelentő munkáiból. Kérdésemre felsorolta azokat, de előtte megjegyezte, hogy „a könyvkötést sokszor csak szerelemből művelem”. Tarapcsik Sándor készített, illetve készít:

- ◆ könyvrestaurálást,
- ◆ bőrkötésű könyveket veretekkel díszítve (10-11. kép),

9. kép. Kézi betáblázott kötés félbőr borítással

- ◆ Szabó Piroska festőművésznő díszpolgári oklevelének díszes kivitelezését,
- ◆ a Magyar Labdarúgó Szövetség centenáriumi ünnepségére adott érmék díszdobozait, emléklapok mappáinak díszkötéseit, Belgiumba antik lexikonok bőrkötését,
- ◆ a 18. századból származó bibliai témájú könyv restaurálását,
- ◆ kecskeméti díszpolgári címerek és a város díszkulcsa dobozának tervezését és kivitelezését stb.

Mindezek csak a „jéghegy csúcsa”. Közel kétezereféle terméket készítenek a műhelyben. Nem

10. kép. Bőrborítású könyvek, kézi aranyozással díszítve

11. kép. Betáblázott kötés egészéből borításban, fémveretekkel díszítve

csoda tehát, hogy a szakmailag kiváló könyvkötő mestert a megrendelők az ország minden részéről és külföldről is felkeresik.

Számára a szakma elsősorban ma is a kézműveséget jelenti (12. kép). Ezt a szemléletet igyekezett a nála tanuló fiataloknak is átadni. Tanulói az országos versenyek nyertesei voltak, ezt mutatja,

12. kép. Speciális vászonba borított könyv

hogy a tanulóképzésben is sikereket mondhat magáénak.

Munkásságát a szakmában országosan ismerik és elismerik.

Végezetül még megemlíti szerényen, nagyon büszke, hogy a műhelyében megtalálható az 1827-ben készült kézi lemezolló, az 1927-ben készült könyvprés, amelyek ma is jó szolgálatot tesznek. Édesapja örökölte meg ezeket a régi eszközöket. Még azok a munkaeszközei is megvannak, amelyeket akkor kapott, amikor tanulóknak beállt.

Tarapcsik Sándor könyvkötőmesternek a könyv iránti szeretetéről Kosztolányi Dezső szavai jutottak az eszembe: „A könyv ékszerartó, amelyben a legértékesebbek mentették bele kincseiket. Általa hírt kapunk a múltból, nélküle szellemi sehonnaiak lennénk. Segítségével utódjainkkal érintkezünk és üzenünk a jövőnek.”